СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ретроспективна географія з основами етногеографії»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (*3*)

Освітньо-професійна програма	**Географія**
Спеціальність	014 Середня освіта (Географія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Добинда Ірина Петрівна, к.геогр. н. ***http://terra.chnu.edu.ua/iryna-petrivna-dobynda/***
Контактний тел.	+380994069763
E-mail:	i.dobynda@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2507
Консультації	Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На історичну географію, як окремий науковий предмет, чітко простежуються два погляди – географічний та історичний. Останній, не зважаючи на те, що за часом виникнення і тривалістю дії, є найпотужнішим, однак за доказовістю не є переконливішим. Більше того, опираючись на своє таке привілейоване часове становище, він є безапеляційним і бачить історичну географію тільки як меншовартісну історичну дисципліну. Виходячи з цього, географам доцільно більше звертати увагу на географічне бачення сутності історичної географії.

Мета навчальної дисципліни полягає у виявленні об′єкту і предмету дослідження, структури історичної географії та її завдань, історії розвитку і становлення. Простеження особливостей перебігу природно-історичного процесу, загалом і в Україні, зокрема. Характеристика часово-просторових закономірностей заселення і подальшої історичної динаміки території держави від палеоліту і до новітніх часів. З′ясування походження українців на їхніх етнічних землях та появи на них некорінних етносів. Дослідження хронологічної та просторової зміни демографічних показників українського та інших народів, що замешкують землі України.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. ВСТУП. ГЕОГРАФІЧНІ ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ПРИРОДИ	
Тема 1	Науково-методологічна організація ретроспективної географії та її складових
Тема 2	Історія розвитку ретроспективної географії
Тема 3	Природно-історичний процес та особливості його вивчення

МОДУЛЬ 2. ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСЕЛЕННЯ Й ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ЗА ІСТОРИЧНИЙ ПЕРІОД ЧАСУ	
Тема 4	Історико-географічний аналіз взаємодії суспільства і природи в Україні за привласнюючого господарства
Тема 5	Географічні особливості заселення й освоєння території України від початків відтворюючого господарства і до бронзової доби
Тема 6	Історична географія України від перед скіфського часу і до періоду Русі-України
Тема 7	Історична географія України у XIV-XX століттях
МОДУЛЬ 3. ЕТНОСИ В УКРАЇНІ, ТЕРИТОРІАЛЬНІ ТА ЧАСОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЇХНЬОГО ПОШИРЕННЯ	
Тема 8	Поняття про етнос та етнічні процеси
Тема 9	Етногенез українського народу
Тема 10	Етнічний склад населення України: походження на території держави національних меншин та їхнє географічне поширення

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Ретроспективна географія з основами етнографії» залучається низка освітніх технологій, зокрема, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Методи формування знань студентів: розповідь, пояснення, ілюстрація, проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів. Методи формування практичних умінь і навичок: робота з контурними картами, атласами, розробка схем, таблиць, складання словника, аналіз джерельної бази, практичне виконання вправ

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Ретроспективна географія з основами етнографії» рекомендується використовувати таки методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий письмовий чи тестовий залік.
2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.
3. Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; іспит.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль – *залік.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✔ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✔ ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

«Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. *Винокур, І. С., & Телєгін, Д. Я. (2005). Археологія України: підручник. Навчальна книга – Богдан. 480 с.*
2. *Дністрянський, М. С. (2008). Етногеографія України. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. 232 с.*
3. *Крип'якевич, І. П. (1990). Історія України. Світ. 520 с.*
4. *Круль, В. П. (1999). Історична географія Західної України: конспект лекцій (Я. І. Жупанський, ред.). Рута. 46 с.*
5. *Круль, В. П. (1999). Краєзнавство: історична географія: конспект лекцій (Я. І. Жупанський, ред.). ЧДУ. 107 с.*
6. *Круль, В. П. (2004). Ретроспективна географія поселень Західної України: монографія. Рута. 382 с.*
7. *Круль, В. П. (2014). Ретроспективна географія з основами етнографії: навчальний посібник. Родовід. 296 с.*
8. *Круль, В. П. (2017). Ретроспективна географія з основами етнографії: підручник. Чернівецький національний університет. 376 с.*
9. *Круль, В. П. (уклад.). (2006). Основи етнології: навчальний посібник для виконання практичних робіт. Рута. 144 с.*
10. *Пастернак, Я. (1961). Археологія України. 790 с.*
11. *Толочко, П. П., Козак, Д. Н., Моця, О. П., та ін. (1995). Давня історія України (Кн. 2).*

Либідь. 224 с.
12. *Трубчанінов, С. В. (2003). Історична географія України. Оіюм. 168 с.*
13. *Шаскольский, И. П. (1968). Историческая география. У Вспомогательные исторические дисциплины (Т. 1, с. 95–118). Наука.*
14. *Юрій, М. Ф. (1997). Етногенез та менталітет українського народу. Чернівці. 170 с.*
15. *Юрій, М. Ф. (2006). Етнологія: навчальний посібник. Дакор. 360 с.*

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Ретроспективна географія з основами етногеографії» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни